II 91.823

Ştiinţele educaţiei

Ion Al. Dumitru

CONSILIERE PSIHOPEDAGOGICĂ

Baze teoretice şi sugestii practice

Collegium

POLIROM

III 20.823

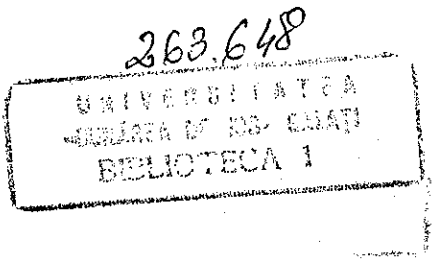
Ion Al. Dumitru

CONSILIERE PSIHOPEDAGOGICĂ

Baze teoretice şi sugestii practice

Ediţia a II-a revăzută şi adăugită

POLIROM
2008

Cuprins

Secţiunea I

Fundamentări teoretice ale consilierii psihopedagogice

Capitolul 1. Consilierea psihopedagogică şi formarea personalităţii umane 11
1.1. Asistenţa psihopedagogică şi consilierea psihopedagogică 11
1.2. Psihoterapie, consiliere psihologică şi consiliere psihopedagogică 13
1.3. Consilierea psihopedagogică – componentă esenţială a formării personalităţii umane ... 15

Capitolul 2. Principalele tipuri de abordare a consilierii şi psihoterapiei 17
2.1. Introducere 17
2.2. Consilierea şi psihoterapiile de orientare psihodinamică 18
2.3. Consilierea şi psihoterapiile de orientare comportamentală 24
2.4. Consilierea şi psihoterapiile de orientare experenţială 29
2.5. Abordări de tip eclectic-integrativ în consilierea psihopedagogică 36
2.5.1. Eclectismul tehnic 37
2.5.2. Factorii comuni 39
2.5.3. Integrarea teoretică 43
2.5.4. Integrarea transteoretică 44
2.6. Consilierea psihopedagogică focalizată pe obiective şi soluţii 46

Secţiunea a II-a

Consilierea psihopedagogică. Conţinut şi specific

Capitolul 3. Specificul consilierii psihopedagogice 53
3.1. Dimensiunile consilierii psihopedagogice 53
3.2. Caracteristicile esenţiale ale consilierii psihopedagogice 55
3.3. Scopurile consilierii psihopedagogice 56
3.4. Consilierea psihopedagogică: o abordare integrativă 60

Capitolul 4. Relaţia – fundament al activităţilor de consiliere psihopedagogică 62
4.1. Relaţia de consiliere psihopedagogică 62
4.2. Clientul şi lumea sa 63

4.3. Consilierul şi eficienţa activităţii sale 65
4.3.1. Consilierul eficient: un profesionist sau o persoană cu calităţi deosebite? 65
4.3.2. Cunoaşterea de sine a consilierului 67
4.3.3. Consilier, cunoaşte-te pe tine însuţi!
Câteva sugestii practic-aplicative pentru consilieri 69
4.3.4. Înţelegerea clienţilor şi a problemelor lor 72
4.3.5. Relaţionarea şi comunicarea dintre consilier şi client 75
4.4. Caracteristicile esenţiale ale relaţiei de consiliere psihopedagogică 77

Capitolul 5. Procesul consilierii psihopedagogice. Spirala schimbării evolutive a persoanei 80
5.1. Fazele procesului de consiliere psihopedagogică 80
5.2. Spirala schimbării evolutive a persoanei 86

Capitolul 6. Consilierea psihopedagogică în situaţii de criză 88
6.1. Ce este o situaţie de criză în viaţa unei persoane 88
6.2. Fazele procesului de criză 90
6.3. Abordarea de tip preventiv a situaţiilor de criză 91
6.4. Intervenţia consilierului în situaţiile de criză ale clienţilor 93

Capitolul 7. Consilierea psihopedagogică remedială 96
7.1. Consilierea remedială: conţinut, obiective, beneficiari 96
7.2. Consilierea pentru convieţuire comunitară 98

Capitolul 8. Consilierea psihopedagogică preventivă 102
8.1. Consilierea preventivă a copiilor şi adolescenţilor 103
8.2. Consilierea preventivă a adulţilor 104
8.2.1. Autocontrolul emoţiilor şi managementul stresului 105
8.2.2. Managementul stresului 108
8.3. Inteligenţa emoţională şi reuşita în viaţă 117

Capitolul 9. Consilierea psihopedagogică pentru dezvoltare 123
9.1. Coordonatele esenţiale ale dezvoltării umane 123
9.2. Perspectiva ecologică asupra dezvoltării psihice umane 125
9.3. Modelul structural-sistemic şi relaţional-dinamic de abordare a personalităţii umane 127
9.4. Dezvoltarea umană optimă 128
9.4.1. Funcţionalitatea cognitivă adecvată şi eficientă a persoanei 128
9.4.2. Dezvoltarea armonioasă a personalităţii 129
9.4.3. Valorificarea maximală a potenţialului psihoindividual al persoanei 131
9.4.4. Conceptul de Sine şi dezvoltarea optimă a personalităţii umane 132
9.4.5. Stilul de viaţă sănătos şi starea generală de bine 133
9.5. Medii şi contexte de învăţare favorabile dezvoltării umane optime 135
9.6. Consilierea psihopedagogică – un mod de potenţare a dezvoltării optime
a personalităţii umane 137

Capitolul 10. Realizarea consilierii psihopedagogice. Sfaturi şi sugestii pentru consilieri 140
10.1. O abordare a procesului de consiliere psihopedagogică 140
10.2. Modalităţi şi tehnici de asistare şi îndrumare a clienţilor în realizarea
cunoaşterii de sine 145
10.3. Câteva aspecte de ordin pragmatic ale realizării consilierii psihopedagogice 150
10.4. Precauţii în activitatea de consiliere psihopedagogică 152

Capitolul 11. Consilierea psihopedagogică a grupurilor 157
11.1. Trebuinţa de altul 157
11.2. Grupul de consiliere psihopedagogică 157
11.3. Constituirea grupului de consiliere psihopedagogică 159
11.4. Funcţionarea grupului de consiliere psihopedagogică 162
11.5. Procese privind dinamica de grup 163
11.6. Procese psihologice în grupurile de consiliere psihopedagogică 166
11.7. Întrebări ale clienţilor referitoare la grupul de consiliere psihopedagogică 166
11.8. Specificul consilierii psihopedagogice a grupului 169
11.9. Consilierea psihopedagogică în grup a copiilor şi adolescenţilor 170

Capitolul 12. Consilierea psihopedagogică privind învăţarea eficientă 173
12.1. Eficienţă şi eficacitate în realizarea învăţării 173
12.2. Consilierea psihopedagogică şi învăţarea eficientă 175
12.2.1. Resursele psihologice ale persoanei şi capacitatea ei de învăţare 176
12.2.2. Managementul învăţării 178

Secţiunea a III-a

Managementul carierei

Capitolul 13. Consilierea pentru formarea deprinderilor de viaţă 195
13.1. Formarea deprinderilor de viaţă 195
13.2. Eficienţa personală în viziunea programării neurolingvistice 197

Capitolul 14. Consilierea privind cariera 202
14.1. Muncă, ocupaţie, profesie, carieră 202
14.2. De la orientarea şcolară şi profesională la consilierea şi orientarea carierei 204
14.3. Conţinutul şi specificul consilierii privind cariera 206
14.4. Fundamentări teoretice ale procesului de consiliere a carierei 213
14.4.1. Teorii nepsihologice privind alegerea profesiei 213
14.4.2. Teorii psihologice privind alegerea profesiei 214
14.5. Sugestii de acţiune practică 225
14.6. Educaţia pentru carieră 234

Capitolul 15. Consilierea psihopedagogică şi vârsta clienţilor 236
15.1. Consilierea psihopedagogică a copiilor 236
15.2. Consilierea psihopedagogică a adulţilor 237

Secţiunea a IV-a

Probleme speciale ale consilierii psihopedagogice

Capitolul 16. Consilierea psihopedagogică a supradotaţilor 249
16.1. Supradotarea – atribut multidimensional al persoanei 249
16.2. Aspecte privind consilierea psihopedagogică a supradotaţilor 252
16.3. Formarea profesorilor care lucrează cu elevi supradotaţi şi talentaţi 256

Capitolul 17. Consilierea psihopedagogică a copiilor cu părinţi divorţaţi 261
17.1. Divorţul părinţilor – o provocare pentru copil 261
17.2. Copiii din familiile vitrege 262
17.3. Obiectivele consilierii psihopedagogice a copiilor cu părinţi divorţaţi 266

Capitolul 18. Consilierea psihopedagogică a elevilor cu tulburări de comportament 270
18.1. Devianţa comportamentală şi tulburarea de comportament 270
18.2. Hiperactivitatea cu deficit de atenţie 271
18.3. Elevii cu comportament inadecvat care deranjează lecţiile 274

Secţiunea a V-a

Aspecte de ordin etic şi deontologic ale consilierii psihopedagogice

Capitolul 19. Formarea şi dezvoltarea profesională a consilierilor educaţionali 281
19.1. Consilierea psihopedagogică eficientă: ştiinţă sau artă? 281
19.2. Competenţe specifice şi calităţi personale ale consilierului eficient 282
19.3. Coordonatele profesionalismului în consilierea psihopedagogică 286
19.4. Procesul formării şi dezvoltării profesionale a consilierilor 287

Capitolul 20. Aspecte deontologice şi etice ale consilierii psihopedagogice 292
20.1. Atribuţii şi responsabilităţi ale consilierilor şcolari 292
20.2. Aspecte deontologice în activitatea de consiliere psihopedagogică 294
20.3. Principii şi standarde de etică profesională 296

Anexă. Prezentări de cazuri 303
Bibliografie 327